



Obavljanje trgovine, ugostiteljstva i turizma stranih osoba u Republici Hrvatskoj

Darko Marečić, dipl. iur.

Uvjeti za obavljanje djelatnosti trgovine, ugostiteljstva i pružanja usluga u turizmu stranih pravnih i fizičkih osoba u Republici Hrvatskoj ovise o tome da li je riječ o pravnoj i fizičkoj osobi s poslovnim nastanom u bilo kojoj drugoj državi ugovornici Europske unije i Europskog gospodarskog prostora ili u trećoj državi, kao i o tome, namjerava li strana (pravna ili fizička osoba) u Hrvatskoj obavljati djelatnost na privremenoj i povremenoj osnovi ili trajno, te je li za obavljanje pojedine djelatnosti propisano posjedovanje stručne kvalifikacije.

Na koje načine i uz koje uvjete strane osobe mogu u Republici Hrvatskoj obavljati djelatnost trgovine i ugostiteljstva te pružati usluge u turizmu s motrišta propisa kojima se uređuju navedene djelatnosti, pišemo u nastavku članka.

1. Uvod

Uz koje uvjete pravne i fizičke osobe u Republici Hrvatskoj (u nastavku: RH) mogu obavljati djelatnost trgovine propisano je Zakonom o trgovini (u nastavku: ZT)¹ ugostiteljsku djelatnost Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti (u nastavku: ZUD),² a pružati usluge u turizmu, Zakonom o pružanju usluga u turizmu (u nastavku: ZPUT)³ i njihovim provedbenim pravilnicima.

Na obavljanje djelatnosti trgovine i/ili ugostiteljstva i/ili pružanje usluga u turizmu u RH pravnih i fizičkih osoba s poslovnim nastanom (registriranom djelatnošću) u nekoj od druge države ugovornice Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru (u nastavku: druga država EGP-a),⁴ a u slučaju obavljanja ugostiteljske djelatnosti i/ili pružanja usluga u turizmu i s poslovnim nastanom u Švicarskoj Konfederaciji, primjenjuju se i odredbe Zakona o uslugama (u nastavku: ZU).⁵ Na boravak i rad državljanina druge države EGP-a i Švicarske

Konfederacije u RH, primjenjuju se i odredbe Zakona o državljanima država članica Europskog gospodarskog prostora i članovima njihovih obitelji (u nastavku: Zakon o državljanima EGP-a).⁶ Na državljane druge države EGP-a i Švicarske Konfederacije u pogledu pristupa obavljanja reguliranih profesija (npr. u liječnici, veterinari, a u području usluga u turizmu, turistički vodiči i voditelji poslova turističke agencije) te na postupak priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija stečenih u matičnoj državi za obavljanje reguliranih profesija na području RH primjenjuju se i odredbe Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (u nastavku: Zakon o reguliranim profesijama).⁷

Ako je riječ o pravnim i fizičkim osobama registriranim za obavljanje djelatnosti u državi koja nije druga država EGP-a i Švicarska Konfederacija (u nastavku: treća država), na obavljanje djelatnosti trgovine i/ili ugostiteljstva i/ili pružanja usluga u turizmu u RH primjenjuju se i odredbe Zakona o strancima (u nastavku: ZS).⁸ Ovaj Zakon primjenjuje se i na boravak i rad državljanina trećih država koji u RH namjeravaju pružati pojedine usluge u ugostiteljstvu i/ili u turizmu.

1 Nar. nov., br. 87/08., 116/08., 76/09.- Odl.Ust.s., 114/11., 68/13., 30/14., 32/19., 98/19., 32/20. i 33/23.

2 Nar. nov., br. 85/15., 121/16., 99/18., 25/19., 98/19., 32/20., 126/21. i 152/24.

3 Nar. nov., br. 130/17., 25/19., 98/19., 42/20. i 72/21.

4 Države ugovornice EGP-a su pored država članica Europske unije, Republika Island, Kraljevina Norveška i Kneževina Lihtenštajn.

5 Nar. nov., br. 80/11.

6 Nar. nov, 66/19., 53/20., 144/20. i 114/22.

7 Nar. nov., br. 82/15., 70/19., 47/20. i 123/23.

8 Nar. nov., br. 133/22., 114/22., 151/22. i 40/25.



Zakonom o uslugama uređuje se pravo na poslovni nastan i slobodu pružanja usluga na teritoriju RH, a primjenjuju se na usluge koje pružaju pružatelji usluga s pravom na poslovni nastan na teritoriju RH ili u drugoj državi EGP-a. U smislu čl. 4. ovoga Zakona, usluga je svaka samostalna gospodarska djelatnost koja se uobičajeno obavlja na području druge države EGP-a uz naknadu, ukoliko nije obuhvaćena pravnim propisima vezanim uz slobodnu kretanja roba, kapitala i osoba. Pružatelj usluge je svaka fizička osoba državljanin RH ili druge države EGP-a ili svaka pravna osoba sa sjedištem u RH ili drugoj državi EGP-a, koja nudi ili pruža uslugu. Osoba koja koristi ili želi koristiti uslugu u profesionalne ili neprofesionalne svrhe, prema istom Zakonu smatra se primateljem usluge. Sjedište označava stalno mjesto poslovanja gdje se stvarno upravlja gospodarskom djelatnošću od strane pružatelja usluga u neodređenom vremenskom razdoblju i sa stalnom infrastrukturom.

Poslovni nastan, podrazumijeva pravo fizičke i pravne osobe na obavljanje djelatnosti odnosno profesije, pod uvjetom da su ispunjeni svi propisani uvjeti za obavljanja istih u matičnoj državi i da fizička odnosno pravna osoba nema zabranu obavljanja istih, neovisno je li u svojstvu zaposlene ili samozaposlene osobe, odnosno osobe koja trenutačno ne obavlja svoju profesiju. Ovisno o propisanim uvjetima za obavljanje određene djelatnosti, poslovni nastan u praksi podrazumijeva najčešće obvezu registriranja djelatnosti pri nadležnom (sudskom ili upravnom) tijelu, ili ishođenje odgovarajućeg akta (npr. u slučaju pružanja usluga turističkih vodiča—rješenja nadležnog upravnog tijela o ispunjavanju uvjeta za pružanje usluga turističkog vodiča) i/ili posjedovanjem određene stručne kvalifikacije (npr. za voditelja poslova turističke agencije—završena najmanje srednja škola i poznavanje stranog jezika određene razine).

U svrhu osiguranja pomoći svim zainteresiranim pravnim i fizičkim osobama koje namjeravaju u RH pružati usluge (obavljati djelatnost), pri Hrvatskoj gospodarskoj komori ustrojena je elektronička jedinstvena kontrolna točka – JKT (<https://psc.hr>) koja na svojoj mrežnoj stranici objavljuje sve informacije o postupku i načinu pružanja usluga odnosno obavljanja djelatnosti stranih osoba u RH i putem koje se mogu provoditi postupci prijave nadležnim tijelima o početku obavljanja djelatnosti na privremenoj i povremenoj osnovi. Putem JKT državljani druge države EGP-a za većinu djelatnosti mogu pokrenuti i postupak e-osnivanja trgovačkog društva odnosno otvaranja obrta te pribavljanja poreznog PDV ID broja.

2. Općenito o obavljanju djelatnosti stranih osoba u RH

2.1. Na koje načine strane osobe mogu obavljati djelatnost u RH

2.1.1. Strane pravne i fizičke osobe s poslovnim nastanom u drugoj državi EGP-a

Strane pravne i fizičke osobe koje imaju poslovno sjedište i poslovni nastan (registriranu djelatnost) u drugoj državi EGP-a (a u slučaju ugostiteljske djelatnosti i pružanja usluga u turizmu, s poslovnim nastanom i u Švicarskoj Konfederaciji), na području RH mogu obavljati djelatnost na dva načina (kroz dvije opcije):

- na privremenoj i povremenoj osnovi**, u sklopu ostvarivanja prava na slobodu prekograničnog pružanja usluga **te bez obveze poslovnog nastana (registriranja djelatnosti) i u RH** (ova opcija vrijedi za niz djelatnosti i profesija); ili

- trajnog obavljanja djelatnosti, uz poslovni nastan (obvezu registriranja djelatnosti odnosno stjecanja prava na obavljanje djelatnosti) i u RH.**

2.1.2. Strane pravne i fizičke osobe s poslovnim nastanom u trećoj državi

Pravna i fizička osoba sa poslovnim nastanom (registriranom djelatnosti) i sjedištem u trećoj državi (npr. u Bosni i Hercegovini, Srbiji, Crnoj Gori, Kosovu, Turskoj), registriranu djelatnost u RH može obavljati isključivo uz opciju poslovnog nastana (obvezu registriranja djelatnosti) u RH.

Strane fizičke osobe – građani s prebivalištem u drugoj državi EGP-a ili u trećoj državi, na području RH mogu obavljati djelatnost na način i uz uvjete propisane posebnim zakonom kojim se uređuje obavljanje pojedine djelatnosti i sukladno zakonu kojim se uređuje boravak i rad u RH državljana druge države EGP-a, a kada je riječ o državljanima treće države, sukladno zakonu kojim se uređuje rad i boravak u RH stranaca, odnosno Zakonu o stranicima.

Bez obzira na koji način strane osobe namjeravaju obavljati djelatnost na području RH, treba voditi računa da su za mnoge djelatnosti propisani sektorski zahtjevi/uvjeti (npr. za obavljanje trgovine i ugostiteljstva—ishođenje rješenja nadležnog tijela o ispunjavanju propisanih uvjeta za prodajni odnosno ugostiteljski objekt, ishođenje rješenja nadležnog tijela o upisu izdvojenog pogona u obrtni registar). U tim slučajevima, djelatnost se može započeti obavljati tek nakon ispunjavanja propisanih zahtjeva/uvjeta (ishođenja rješenja ili drugog akta).

2.2. Pružanje usluga (obavljanje djelatnosti) na privremenoj i povremenoj osnovi

U skladu s odredbama ZU, pravna i fizička osoba s poslovnim nastanom (registriranom djelatnošću ili pravom obavljanja određene djelatnosti te sjedištem) u drugoj državi EGP-a (npr. u Sloveniji, Italiji, Austriji, Mađarskoj, Njemačkoj) može najveći broj gospodarskih djelatnosti obuhvaćenih pravom poslovnog nastana države u kojoj ta osoba ima poslovno sjedište obavljati u RH na privremenoj i povremenoj osnovi, bez obveze poslovnog nastana (registriranja djelatnosti) i u RH te ishođenja dozvole za boravak i rad ili potvrde o prijavi rada, **ali uz obvezu ishođenja poreznog PDV-ID broja** sukladno čl. 77. Zakona o porezu na dodanu vrijednost (u nastavku: Zakon o PDV-u).⁹ U tu svrhu potrebno je sa mrežne stranice Ministarstva financija, Porezne uprave¹⁰ preuzeti Obrazac P-PDV koji je dostupan na hrvatskom, engleskom i njemačkom jeziku te ispunjen, Poreznoj upravi dostaviti putem e-pošte. Porezna uprava u roku 8 dana od dana zaprimanja Obrasca P-PDV dostavlja stranoj osobi Potvrdu o OIB-u i rješenje o dodjeli PDV ID broja na e-poštu naznačenu u Izjavi o suglasnosti. Porezni obveznik strana osoba obavezan je dostaviti Poreznoj upravi prijavu PDV-a (Obrazac PDV) samo za onaj mjesec u kojem je obavljao povremenu djelatnost (do 20. u mjesecu za prethodni mjesec), u papiratom obliku ili putem FINA-e ako ima certifikat ili skenirano e-poštom na adresu: odjel.stranci@porezna-uprava.hr.¹¹

⁹ Nar. nov., br. 73/13., 99/13.-Odl. Ust.s., 148/13., 153/13. – Odl.Ust.s., 143/14., 115/16., 106/18., 121/19., 138/20., 39/20, 113/22., 33/23., 114/23.,152/24. i 52/25.).

¹⁰ https://www.porezna-uprava.hr/hr_obrazi/documents/porez%20na%20dodanu%20vrijednost/p-pdv.pdf.

¹¹ Dodajemo da ishođenje PDV-ID broja samo po sebi ne znači i upis u Registar obveznika PDV-a odnosno da su osobe koje su zatražile PDV-ID broj i kojima je Porezna uprava rješenjem taj porezni broj dodijelila, ujedno i redovni porezni obveznici PDV-a, nego da su samo registrirani za potrebe PDV-a.



Ako je za obavljanje pojedine djelatnosti/pružanje pojedine usluge na privremenom i povremeno osnovi to propisano, nadležnom tijelu (npr. ministarstvu u čijem je resoru obavljanje određene djelatnosti/pružanje usluga) potrebno je dostaviti Izjavu o prekograničnom pružanju usluga, potvrdu o poslovnom nastanu u drugoj državi EGP-a i eventualno druge odgovarajuće dokumente (npr. isprave kojom se dokazuje da se djelatnost ili profesija koja se namjerava obavljati na privremenoj i povremenoj osnovi u RH obavljala u matičnoj državi najmanje dvije godine tijekom prethodnih 10 godina).

Za obavljanje djelatnosti na privremenoj i povremenoj osnovi bitno je da se **djelatnost ne obavlja redovito, učestalo ili kontinuirano**, jer bi se u tom slučaju radilo o trajnom obavljanju djelatnosti. Da li se neka djelatnost obavlja na privremenoj i povremenoj osnovi ili na trajnoj osnovi, prema mišljenju Europskog suda, ocjena razlikovanja provodi se od slučaja do slučaja, uzimajući u obzir trajanje, regularnost, periodiku i kontinuitet pružanja usluga konkretnog pružatelja usluga.

**ističemo...**

Pravna i fizička osoba s poslovnim nastanom (registriranom djelatnošću i sjedištem) u trećoj državi, ne može u RH obavljati djelatnost na privremenoj i povremenoj osnovi, nego isključivo na trajnoj osnovi, uz poslovni nastan (registriranje djelatnosti) i u RH.

2.3. Trajno pružanje usluga (obavljanje djelatnosti) uz poslovni nastan u RH

Trajno pružanje usluga (obavljanja djelatnosti) podrazumijeva stvarno i stalno odnosno kontinuirano pružanje usluga (obavljanja djelatnosti ili druge aktivnosti) u RH tijekom neodređenog razdoblja, a ostvaruje se **isključivo uz poslovni nastan u RH** (registriranjem djelatnosti ili ishođenjem drugog odgovarajućeg propisanog akta temeljem kojeg se određena djelatnost može trajno obavljati na području RH).

Pravna osoba koja je u drugoj državi EGP-a ili trećoj državi **registrirana kao trgovačko društvo** (tzv. inozemno trgovačko društvo) pravo na poslovni nastan u RH ostvaruje **osnivanjem podružnice ili osnivanjem novog trgovačkog društva** u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima (u nastavku: ZTD).¹²

Fizička osoba – obrtnik, sa poslovnim sjedištem i registriranom djelatnosti u drugoj državi EGP-a, a ako je registrirana za obavljanje ugostiteljske djelatnosti i/ili pružanje usluga u turizmu, sa poslovnim sjedištem i u Švicarskoj Konfederaciji, pravo na poslovni nastan u RH **ostvaruje osnivanjem izdvojenog pogona** (a može ako to želi, otvoriti i novi obrt), a obrtnik sa poslovnim sjedištem i registriranom djelatnosti u trećoj državi, poslovni nastan u RH ostvaruje otvaranjem novog obrta u skladu s odredbama Zakona o obrtu (u nastavku: ZO).¹³ Prilikom registriranja podružnice odnosno trgovačkog društva, kao i kod otvaranja obrata potrebno je u odgovarajućem registru (za podružnicu i trgovačko društvo u sudskom, a za obrt u obrtnom registru) upisati djelatnost koja se namjerava trajno obavljati u RH.

Za državljane drugih država EGP-a kojim namjeravaju trajno obavljanje djelatnosti u RH nije potrebno ishoditi dozvolu za boravak i rad ili potvrdu o prijavi rada (čl. 6.st.2. Zakona o državljanima EGP-a).

Međutim, državljani trećih država za obavljanje djelatnosti u RH moraju od mjesno nadležne policijske postaje MUP-a ishoditi **dozvolu za boravak i rad ili potvrdu o prijavi rada moraju** sukladno čl. 88. ZS-a. Prema tom Zakonu, da bi državljani treće države mogao ishoditi dozvolu za boravak i rad u RH zbog osnivanja trgovačkog društva ili otvaranja obrta za trajno obavljanje registrirane djelatnosti mora ispunjavati uvjete iz čl. 111 toga Zakona, a **vrijednost temeljnog kapitala trgovačkog društva** kojeg namjerava osnovati u RH, **mora prelaziti iznos od 26.544,56 eura** (stoga državljani treće države u RH ne može osnovati jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću s iznosom temeljnog kapitala od 1 eura).

Trgovačko društvo može se osnovati u svrhu trajnog i samostalnog obavljanja gospodarske djelatnosti radi ostvarivanja dobiti proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu. Trgovačka društva prema ZTD-u su javno trgovačko društvo, komanditno društvo i gospodarsko interesno udruženje (društva osoba), dioničko društvo, društvo s ograničenom odgovornošću i jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću (društva kapitala). Svojestvo pravne osobe, trgovačko društvo stječe upisom u sudski registar pri trgovačkom sudu mjesno nadležnom prema sjedištu društva. Trgovačko društvo može obavljati samo one djelatnosti koje čine predmet poslovanja društva te su kao takve evidentirane u sudskom registru, a u manjem opsegu može obavljati i druge djelatnosti koje služe obavljanju glavne djelatnosti ili se one uobičajeno obavljaju uz djelatnost koja čini utvrđeni predmet poslovanja društva. Trgovačko društvo posluje pod tvrtkom u sadržaju upisanom u sudskom registru.

Inozemno trgovačko društvo je trgovačko društvo koje je valjano osnovano po pravu zemlje u kojoj ono ima registrirano sjedište izvan Hrvatske, a u poslovanju na području RH, izjednačeno je s domaćim trgovačkim društvima.

**ističemo...**

Inozemna trgovačka društva ne mogu trajno obavljati djelatnost na području RH dok ne osnuju podružnicu.

Na osnivanje i upis podružnica inozemnih trgovačkih društava u sudski registar primjenjuju se odredbe ZTD-a po kojima podružnice osnivaju i domaća trgovačka društva. Ako isti osnivač ima u RH više podružnica, u prijavi za upis u sudski registar mora naznačiti koja je od njih glavna, a osnivač mora imenovati jednu ili više osoba u svakoj podružnici koje su ovlaštene da ga zastupaju. Podružnica se upisuje u sudski registar trgovačko suda prema sjedištu podružnice, odnosno glavne podružnice ako je osnovano više podružnica. Podružnice nisu pravne osobe, što znači da njihovim poslovanjem prava i obveze stječe trgovačko društvo koje je osnivač podružnice. Inače, podružnica u pravnom prometu djeluje pod svojom tvrtkom, a mora pri tome navesti svoje sjedište i sjedište osnivača. Podružnica vodi poslovne knjige sukladno Zakonu o računovodstvu,¹⁴ a račune izdaje sukladno važećim poreznim propisima RH.

Obrt, u smislu ZO je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičkih osoba sa svrhom postizanja dohotka ili dobiti koje se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu, a može se obavljati i kao sezonski obrt u trajanju najdulje do 9 mjeseci unutar jedne kalendarske godine. Obrtnik je fizička osoba koja obavlja djelatnost obrta u svoje ime i za svoj račun, a pritom se može koristiti i radom drugih osoba. Obrt se može obavljati kao slobodni obrt (za obavljanje kojeg se ne traži

¹² Nar. nov., br. 152/11. – proć. tekst., 111/12., 68/13., 110/15., 40/19., 34/22., 114/22., 18/23., 130/23. i 136/24.

¹³ Nar. nov., br. 143/13., 127/19. i 41/20.

¹⁴ Nar. nov., br. 78/15., 134/125., 120/16., 116/18., 42/20., 47/20.-ispr., 114/22. i 82/23.



ispit o stručnoj osposobljenosti ili majstorski ispit), vezani obrt (za obavljanje kojeg se kao uvjet traži ispit o stručnoj osposobljenosti, ili odgovarajuća srednja stručna sprema ili majstorski ispit) i kao povlašteni obrt (koji se smije obavljati samo na temelju povlastice ili dozvole nadležnog ministarstva ili drugog nadležnog tijela). Za obavljanje slobodnih, vezanih i povlaštenih obrta obrtnik mora imati obrtnicu, a za obavljanje povlaštenih obrta i povlasticu odnosno dozvolu. Obrtnik može obavljati samo one obrte koji su obuhvaćeni obrtnicom (za povlašteni obrt i povlasticom), a druge djelatnosti koje službe obavljaju obrtu u manjem opsegu ili ako se uobičajeno obavljaju uz obrt obuhvaćen obrtnicom. Obrt se može obavljati u sjedištu obrta ili izdvojenom pogonu (međusobno odvojeni prostor u kojem se obavlja obrta a koji se nalazi izvan sjedišta obrta). U svakom izdvojenom pogonu u kojem se obavlja slobodni obrt, obrtnik mora imenovati poslovođu, a u onom u kojem se obavlja vezani ili povlašteni obrt, stručnog poslovođu koji ispunjavaju uvjete propisane ZO. Obrtniku mogu pomagati članovi obiteljskog kućanstva. Više fizičkih osoba mogu otvoriti zajednički obrt koji posluje pod zajedničkom tvrtkom, a međusobne odnose uređuju ugovorom o ortaštvu.

3. Obavljanje djelatnosti trgovine stranih osoba u RH

3.1. Općenito o obavljanju djelatnosti trgovine

Trgovina, u smislu ZT je gospodarska djelatnost kupnje i prodaje robe i/ili pružanja usluga u trgovina u svrhu ostvarivanja dobiti ili drugog gospodarskog učinka, a obavlja se kao trgovina na veliko i trgovina na malo. **Trgovina na veliko** je kupnja robe radi daljnje prodaje profesionalnim korisnicima, odnosno drugim pravnim ili fizičkim osobama koje obavljaju neku registriranu ili zakonom određenu djelatnost, a obavlja se u prodajnim objektima (skladištima, tržnici na veliko), ako su za takav način prodaje ispunjeni uvjeti propisani ovim Zakonom i drugim propisima. **Trgovina na malo** je kupnja robe radi daljnje prodaje potrošačima za osobnu uporabu ili uporabu u kućanstvu, kao i profesionalnim korisnicima ako za tu prodaju nije potrebno ispunjavanje dodatnih minimalnih tehničkih i drugih uvjeta propisanih posebnim propisima, a obavlja se u prodavaonicama ili izvan prodavaonica (na štandovima i klupama na tržnicama na malo, izvan tržnica na malo, u trgovačkim centrima, ustanovama i sl., pokretnom prodajom, putem kioska i prodajnih automata, prodajom na daljinu (putem pošte, TV i radio programa, interneta, kataloga), prigodnom prodajom, u proizvodnim objektima obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, objektima akvakulture, spremištima i trapilištima sadnog poljoprivrednog materijala).

Djelatnost trgovine (kupovati robu radi daljnje prodaje i/ili posredovanje u djelatnosti trgovine) mogu obavljati trgovci (trgovačko društvo, zadruga, obrtnik) registrirani za djelatnost trgovine, te druge pravne i fizičke osobe iz čl. 5. ZT-a mogu obavljati prodaju samo vlastito proizvedene robe, uz uvjete i na način propisan tom odredbom: nositelj i/ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva upisani u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava; pravna i fizička osoba koja nema obvezu upisa u Upisnik dobavljača sadnog materijala; pravna ili fizička osoba koja posjeduje povlasticu za gospodarski ribolov na moru ili na slatkim vodama odnosno dozvolu za morsku ili slatkovodnu akvakulturu; pravna ili fizička osoba upisana u Upisnik šumoposjednika; pravna ili fizička osoba registrirana za obavljanje proizvodne djelatnosti; udruga i druga neprofitna pravna osoba (u nastavku: prodavatelj).

Prodajni objekti (skladište, prodavaonica, prodajni štand/klupa, kiosk, pokretno vozilo, prodajni automat) oprema i sredstva kojima se obavlja trgovina (npr. mjerila, rashladni uređaji) mora ispunjavati minimalne tehničke i druge uvjete propisne Pravilnikom o minimalnim tehničkim i drugim uvjetima koji se odnose na prodajne objekte, opremu i sredstva u prodajnim objektima i uvjetima za prodaju robe izvan prodavaonica¹⁵ i drugim propisima ovisno o prodajnom asortimanu, a u slučaju prodaje hrane i uvjete sukladno propisima o hrani. Minimalne tehničke i druge propisane uvjete, na zahtjev trgovca odnosno prodavatelja (u nastavku: trgovac) rješenjem utvrđuje upravno tijelo Grada Zagreba odnosno županije u čijem je djelokrugu obavljanje povjerenih poslova državne uprave u području trgovine (u nastavku: nadležno upravno tijelo). Novo rješenje nije potrebno ishoditi ako je prethodni trgovac u kojem strana pravna i fizička osoba – obrtnik nastavlja s obavljanjem djelatnosti trgovine već prije ishodio rješenje, a u međuvremenu nije došlo do bitnih preinaka u prodajnom objektu, opremi u uređajima kojima se obavlja prodaja i ne radi se o nastavku obavljanja trgovine robom opasnom po život i zdravlje ljudi, životinje i okoliš – u tom slučaju potrebno je ishoditi novo rješenje (npr. to je slučaj kod prodavaonice pirotehničkih sredstava).



ističemo...

Trgovac ne smije započeti s obavljanjem djelatnosti trgovine prije nego nadležno upravno tijelo ne donese rješenje o ispunjavanju propisanih uvjeta za prodajni objekt, opremu i sredstva kojima se obavlja djelatnost trgovine, niti se u prodajnom objektu smije obavljati oblik trgovine i roba koji nisu obuhvaćeni rješenjem.

Iznimno, rješenje nije potrebno u slučaju obavljanja tranzitne prodaje (kada se roba od dobavljača izravno dostavlja kupcu, bez zadržavanja u poslovnim prostorijama trgovca) i za prigodnu prodaju. **Prigodna prodaja** je prodaja organizirana u sklopu održavanja sajmovi, priredaba i izložbi. Prigodnom prodajom dopuštena je prodaja samo proizvoda i robe koji su predmet i svrha organiziranja spomenutih manifestacija i može trajati najduže do 60 dana u tijeku jedne kalendarske godine, neovisno o vremenu održavanja manifestacije.

Prilikom obavljanja trgovine trgovci i druge osobe koje obavljaju prodaju robe moraju se pridržavati obveza i zabrana propisanih odredbama: ZT-a (npr. pridržavati se propisanog i istaknutog radnog vremena, voditi ispravu o stanju robe tj. zaduženju, razduženju i cijeni, vidno istaknuto u prodajnom prostoru obavijest o zabrani prodaje alkoholnih pića i pića koja sadrže alkohol, duhanskih proizvoda i robe pornografskog sadržaja maloljetnicima): Zakona o zaštiti potrošača¹⁶ (npr. isticanja uvjeta prodaje i cijena te se pridržavati tih uvjeta i cijena, isticanja u prodajnom objektu obavijesti o načinu podnošenja pisanog prigovora potrošača i postupati sukladno propisanom načinu rješavanja zaprimljenog prigovora, zabrane primijene nepoštene poslovne prakse prema potrošaču), posebnih zakona kojima se uređuje označavanje hrane i neprehrambenih proizvoda; poreznih i drugih propisa.

3.2. Posebno o pojedinim prodavateljima

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (u nastavku: OPG) je organizacijski oblik gospodarskog subjekta poljoprivrednika fizičke

¹⁵ Nar. nov., br. 66/09., 108/09., 8/10. i 108/14.

¹⁶ Nar. nov., br. 19/22. i 59/23.



osobe koji radi stvaranja dohotka samostalno i trajno obavlja djelatnost poljoprivrede i s njom povezane dopunske djelatnosti, a temelji se na korištenju vlastitih i/ili unajmljenih proizvodnih resursa te na radu, znanju i vještinama članova obitelji. Uvjeti za obavljanje djelatnosti poljoprivrede i s njom povezanih dopunskih djelatnosti na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (u nastavku: OPG) propisani su odredbama Zakona o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (u nastavku: Zakona o OPG-u).¹⁷ Poljoprivrednik fizička osoba koja ima prebivalište na teritoriju RH može radi ostvarivanja dohotka ili dobiti proizvodnjom i prodajom proizvoda ili pružanjem usluga na tržištu obavljati samostalno gospodarske djelatnosti poljoprivrede u organizacijskom obliku OPG-a sukladno odredbama Zakona o OPG-u, a ako ima ekonomsku veličinu gospodarstva veću od iznosa od 3.000,00 eura ili je po osnovi obavljanja gospodarske djelatnosti poljoprivrede obveznik poreza na dohodak ili poreza na dobit u skladu s propisima iz područja oporezivanja, ako odabere organizacijski oblik OPG-a, mora se upisati u Upisnik OPG-ova pri mjesno nadležnom uredu Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (u nastavku: Agencija). U tu svrhu podnosi zahtjev za upis na obrascu dostupnom za popunjavanje na mrežnoj stranici Agencije. U Upisnik se upisuju članovi OPG-a kao i nositelj OPG-a (kojeg članovi OPG-a odabiru i navode u zahtjevu za upis), koji predstavlja OPG i odgovoran je za zakonitost rada OPG-a. Radi boljeg korištenja proizvodnih kapaciteta, znanja, vještina i rada članova OPG-a, OPG može uz osnovnu poljoprivrednu djelatnost obavljati i dopunske djelatnosti (proizvodne i uslužne djelatnosti povezane s poljoprivredom) kao što je proizvodnja prehrambenih i neprehrambenih proizvoda, pružanje ugostiteljskih i turističkih usluga na OPG-u i dr, uz uvjet da jedna ili više dopunskih djelatnosti budu upisane u Upisnik OPG-ova i da je za svaku dopunsku djelatnost imenovan voditelj (nositelj ili član OPG-a koji ispunjava propisane uvjete za odabranu dopunsku djelatnost).

Vlastito proizvedene poljoprivredne, prehrambene i neprehrambene proizvode može prodavati nositelj OPG-a, članovi OPG-a, članovi obiteljskog kućanstva i zaposleni radnici na OPG-u (prilikom prodaje kod sebe moraju imati iskaznicu OPG-a odnosno rješenje o upisu u Upisnik) te voditi evidenciju o proizvodnji i prodaji te stanju robe koju prodaju.

Poljoprivrednik fizička osoba koja ima prebivalište na teritoriju druge države članice EGP ili Švicarske Konfederacije, ako ima pravo korištenja proizvodnih resursa na teritoriju RH te zakonito odobren boravak u RH u skladu s propisima kojima se uređuje prebivalište i boravište,¹⁸ može u RH obavljati gospodarsku djelatnost poljoprivrede u organizacijskom obliku OPG-a sukladno odredbama ovoga Zakona o OPG-u (u Upisnik OPG-ova upisuju se u svojstvu nositelja OPG-a).

U Upisnik dobavljača poljoprivrednog sadnog materijala sukladno Zakonu o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja¹⁹ ne trebaju se upisati pravne i fizičke osobe koje se bave isključivo stavljanjem na tržište sadnog materijala na način da ga samo distribuiraju i prodaju u originalnom pakiranju te mali proizvođači sadnog materijala namijenjenog osobama na lokalnom tržištu kao neprofesionalnim korisnicima.

Pravne osobe i obrtnici registrirani za morsko ribarstvo mogu obavljati **djelatnost gospodarskog ribolova na moru** ako od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Uprave ribarstva ishode povlasticu za obavljanje gospodarskog ribolova na moru sukladno

Zakonu o morskom ribarstvu²⁰ i Pravilniku o povlasticu za obavljanje gospodarskog ribolova na moru i registru povlastica,²¹ te ispunjavaju i druge uvjete propisane tim Zakonom. Pravne osobe i obrtnici registrirani za slatkodvodno ribarstvo mogu obavljati **djelatnost gospodarskog ribolova na kopnenim vodama** ako od Uprave ribarstva istog Ministarstva ishode povlasticu za obavljanje gospodarskog ribolova na slatkim vodama sukladno Zakonu o slatkodvodnom ribarstvu²² i Pravilniku o gospodarskom ribolovu u slatkodvodnom ribarstvu²³ te ispunjavaju i druge uvjete propisane tim Zakonom. Pravne osobe i obrtnici registrirani za **djelatnost akvakulture** mogu ovu djelatnost obavljati ako su ishodili od Uprave ribarstva dozvolu za akvakulturu sukladno Zakonu o akvakulturi²⁴ i Pravilniku o dozvoli za akvakulturu²⁵ te ispunjavaju uvjete propisane tim Zakonom. Na svom OPG-u djelatnost akvakulture mogu obavljati i nositelj i/ili član OPG-a u okviru registrirane dopunske djelatnosti na svom gospodarstvu ako od Uprave ribarstva ishode odobrenje sukladno Zakonu o akvakulturi i Pravilniku o odobrenju za obavljanje djelatnosti akvakulture na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu²⁶ te ispunjavaju uvjete propisane tim Zakonom.

Šumoposjednik u smislu Zakona o šumama²⁷ je svaka pravna ili fizička osoba koja kao vlasnik i/ili posjednik gospodari šumom i/ili šumskim zemljištem. Privatni šumoposjednici upisuju se samostalno ili kao obiteljsko šumoposjedničko gospodarstvo u Upisnik privatnih šumoposjednika u skladu s odredbama Pravilnika o Upisniku privatnih šumoposjednika.²⁸

Udruga u smislu Zakona o udrugama²⁹ je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba koje se, radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za zaštitu ljudskih prava i sloboda, zaštitu okoliša i prirode i održivi razvoj, te za humanitarna, socijalna, kulturna, odgojno-obrazovna, znanstvena, sportska, zdravstvena, tehnička, informacijska, strukovna ili druga uvjerenja i ciljeve koji nisu u suprotnosti s Ustavom i zakonom, a bez namjere stjecanja dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi, podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje toga oblika udruživanja. Udrugu mogu osnovati najmanje tri osnivača (poslovno sposobne fizičke osobe) uz uvjete propisane Zakonom o udrugama, a pravnu osobnost udruga stječe danom upisa u registar udruga RH pri upravnom tijelu za opće poslove pri županijama odnosno Gradu Zagrebu, prema sjedištu udruge. Udruga mora voditi popis članova. Udrugu zastupa osoba ovlaštena za zastupanje (npr. predsjednik udruge) koji odgovara za zakonitost rada udruge. Udruga ima statut kojeg donosi skupština udruge kao najviše tijelo upravljanja udrugom. Udruga obavlja djelatnosti zbog kojih je osnovana, a može obavljati i gospodarske djelatnosti (npr. djelatnost trgovine, ugostiteljstva) sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje obavljanje odnosne djelatnosti. Udruga ne smije obavljati gospodarsku djelatnost radi stjecanja dobiti za svoje članove ili treće osobe, već ostvarenu dobit, nakon podmirenja troškova vezanih uz obavljanje gospodarske djelatnosti, smije koristiti samo za ostvarivanje statutom utvrđenih ciljeva (tzv. načelo neprofitnosti). Udruge se mogu udruživati u savez, zajednicu ili mrežu ili drugi oblik udruživanja, a mogu imati svoje ustrojstvene

20 Nar. nov., br. 62/17., 130/17., 14/19., 30/23. i 14/23.

21 Nar. nov., br. 116/17., 29/18., 75/18. i 38/19.

22 Nar. nov., br. 63/19.

23 Nar. nov., br. 21/22.

24 Nar. nov., br. 130/17., 118/18., 144/20. i 30/23.

25 Nar. nov., br. 17/18.

26 Nar. nov., br. 15/19.

27 Nar. nov., br. 68/18., 115/18., 89/19., 32/20., 145/20., 101/23. i 36/24.

28 Nar. nov., br. 20/19.

29 Nar. nov., br. 74/14., 70/17., 98/19. i 151/22.

17 Nar. nov., br. 29/18., 32/19. i 18/23.

18 Nar. nov., br. 144/12., 158/13. i 114/22.

19 Nar. nov., br. 110/21.



oblike (podružnice, ogranci, klubovi, sekcije). **Strana udruga** u smislu Zakona o udrugama je udruga ili drugi oblik udruživanja osnovan bez namjere stjecanja dobiti, a koja je valjano osnovana na temelju pravnog poretka strane države. Strana udruga može obavljati svoju djelatnost na području RH nakon upisa u Registar stranih udruga u RH pri upravnom tijelu za opće poslove u županiji odnosno Gradu Zagrebu, sukladno posebnim propisima kojima se uređuju uvjeti za obavljanje te vrste djelatnosti. Strana udruga upisom u registar stranih udruga ne stječe svojstvo pravne osobe.

3.3. Privremeno i povremeno obavljanje djelatnosti trgovine

Pravna i fizička osoba s poslovnim nastanom i registriranom djelatnosti trgovine (kupnje i prodaje robe i/ili pružanja usluga u trgovini) u drugoj državi EGP-a može u RH obavljati djelatnost trgovine na privremenoj i povremenoj osnovi, bez obveze registriranja djelatnosti trgovine i u RH, **ali uz obvezu ishođenja rješenja nadležnog upravnog tijela o ispunjavanju minimalnih tehničkih i drugih propisanih uvjeta za prodajni objekt, opremu i sredstva kojima se obavlja djelatnost trgovine** (u tu svrhu, mora se nadležnom upravnom tijelu podnijeti zahtjev), osim u slučaju prigodne prodaje.

Imajući u vidu privremenost i povremenost obavljanja djelatnosti trgovine, pravne i fizičke osobe s poslovnim nastanom (registrirano djelatnosti trgovine) u drugoj državi EGP-a, djelatnost trgovine na privremenoj osnovi na području RH mogu obavljati tijekom trajanja određenog razdoblja/događaja (npr. prodavati pirotehnička sredstva u specijaliziranoj prodavaonici pirotehničkih sredstava tijekom razdoblja od 15. prosinca do 1. siječnja, u kojem je njihova prodaja sukladno Zakonu o eksplozivnim tvarima te proizvodnji i prometu oružja³⁰ dopuštena (u ovom slučaju pored rješenja nadležnog upravnog tijela o ispunjavanju minimalnih tehničkih uvjeta za prodavaonicu, potrebno je dodatno ishoditi i rješenje Ministarstva unutarnjih poslova kojim se odobrava prodaja pirotehničkih sredstava u specijaliziranoj prodavaonici), ili obavljati prodaju blagdanskih proizvoda izvan prodavaonica tijekom novogodišnjih i/ili uskrasnih blagdana, ili obavljati prodaju robe prigodnom prodajom i tome sl.).

Od stranih prodavatelja, pravne osobe i obrtnici sa poslovnim nastanom (sjedištem i registriranom proizvodnom djelatnosti) u drugoj državi EGP-a ili u Švicarskoj Konfederaciji te strane udruge upisane u Registar stranih udruga pri nadležnom upravnom tijelu u RH u skladu s odredbama Zakona o udrugama, mogu vlastito izrađene proizvode prodavati na privremenoj i povremenoj osnovi na području RH uz iste uvjete kao i domaći prodavatelji iz **čl. 5. ZT-a** (na klupama i štandovima izvan tržnica, na javno-prometnim i drugim površinama, unutar trgovačkih centara i sl., pokretnom prodajom, prodajom iz kioska i prigodnom prodajom), uz uvjet ishođenja rješenja o ispunjavanju propisanih uvjeta za prodajni objekt putem kojeg obavljaju prodaju (prodajnu klupu, štand, pokretno vozilo, kiosk) osim za prigodnu prodaju.

Pravne i fizičke osobe s poslovnim nastanom (registriranom djelatnosti trgovine) u trećim državama ne mogu obavljati djelatnost trgovine, a strani prodavatelji s poslovnim nastanom u trećoj državi, prodaju svojih proizvoda na privremenoj i povremenoj osnovi na području RH, nego samo na trajnoj osnovi (uz poslovni nastan u RH).

3.4. Trajno obavljanje djelatnosti trgovine, uz poslovni nastan u RH

Pravna osoba i fizička osoba obrtnika sa sjedištem i poslovnim nastanom (registriranom djelatnosti trgovine) u drugoj državi EGP-a na području RH **uz obvezu osnivanja podružnice odnosno trgovačkog društva** (inozemno trgovačko društvo) **odnosno otvaranja obrta** (obrtnik) može obavljati svaki oblik trgovine (trgovinu na veliko, trgovinu na malo, trgovinu izvan prodavaonica, uključujući i putem interneta) uz uvjet da u odgovarajući registar (podružnica i trgovačko društvo u sudski, a obrtnik u obrtni) upiše oblik trgovine koji namjerava obavljati i od nadležnog upravnog tijela isходи rješenje o ispunjavanju minimalnih tehničkih i drugih propisanih uvjeta za prodajni objekt, opremu i sredstva kojima se obavlja trgovina, osim u slučaju prigodne prodaje. Prije ishođenja rješenja, ne može se započeti s obavljanjem trgovine, a u prodajnom objektu ne smije obavljati onaj oblik trgovine koji nije obuhvaćen ishođenim rješenjem.

Pravna osoba i obrtnik sa poslovnim nastanom u trećoj državi može na području RH obavljati djelatnost trgovine na trajnoj osnovi uz iste uvjete kao i domaći trgovac, ako osnuje trgovačko društvo ili otvori obrt za obavljanje djelatnosti trgovine.

Osim inozemnog trgovca, na trajnoj osnovi uz poslovni nastan u RH, svoje proizvode (one koje su proizveli) uz uvjete i na način propisan čl. 5. ZT za domaće prodavatelje, može prodavati: strana pravna i fizička osoba sa sjedištem (pravna osoba i obrtnik) u drugoj državi EGP-a ako u RH osnuje podružnicu (ili novo trgovačko društvo) ili otvori izdvojeni pogon odnosno novi obrt za obavljanje proizvodne djelatnosti, a sa poslovnim nastanom u trećoj državi, ako u RH osnuje trgovačko društvo ili otvori obrt za obavljanje proizvodne djelatnosti; strana pravna i fizička osoba s poslovnim sjedištem u drugoj državi EGP ako u RH posjeduje šumu i šumsko zemljište i upisana je u Upisnik privatnih šumoposjednika u skladu s odredbama Zakona o šumama, a strana pravna i fizička osoba sa poslovnim nastanom u trećoj državi, ako na području RH registrira trgovačko društvo ili otvori obrt za obavljanje djelatnosti u **šumarstvu**; fizička osoba poljoprivrednik sa poslovnim nastanom u drugoj državi EU/EGP-a ili Švicarske Konfederacije koji je u skladu s odredbama Zakona o OPG-ovima na području RH osnovao OPG; i strana udruga ako je upisana u Registar stranih udruga pri upravnom tijelu u Gradu Zagrebu odnosno u županiji nadležnom za poslove opće uprave (upisom se ne stječe svojstvo pravne osobe budući je to svojstvo stekla na temelju pravnog poretka strane države).

4. Obavljanje ugostiteljske djelatnosti stranih osoba u RH

4.1. Općenito o obavljanju ugostiteljske djelatnosti

Ugostiteljska djelatnost u smislu ZUD-a je pripremanje i usluživanje jela, pića i napitaka te pružanje usluga smještaja, kao i pripremanje jela, pića i napitaka za potrošnju na drugom mjestu sa ili bez usluživanja, a obavlja se u ugostiteljskom objektu. Obzirom na vrstu ugostiteljskih usluga koje se u njima pružaju, ugostiteljski objekti razvrstavaju se u skupine: Restorani, Barovi, Catering objekti, Objekti jednostavnih usluga, Hoteli, Kampovi i Ostali ugostiteljski objekti za smještaj. Polazeći od način usluživanja i pretežitosti usluga koje se pružaju u objektu, ugostiteljski objekti unutar pojedine skupine, razvrstavaju se u pojedine vrste (ugostitelj može obavljati ugostiteljsku



djelatnost u jednoj, a iznimno u dvije vrste ako su za svaku od te vrste ispunjeni propisani uvjeti).

Ugostiteljsku djelatnost mogu obavljati ugostitelji (pravna osoba i obrtnik registrirani za obavljanje ugostiteljske djelatnosti), a uz uvjete propisane za ugostitelje, pravne osobe i fizičke osobe iz čl. 5.st.2. ZUD-a (npr. javne ustanove koje upravljaju zaštićenim područjem prirode, ugostiteljske obrazovne ustanove te učenički i studentski centri, Hrvatski ferijalni i hostelski savez, Hrvatski planinarski savez i njihove članice, lovačke i ribičke udruge, amaterske sportske udruge, muzeji i galerije). Zakonom je propisano na koje se usluge pripremanja i usluživanja jela, pića i napitaka ne primjenjuju odredbe tog Zakona. Na proslavama i manifestacijama koje organiziraju općine i gradovi ili njihove turističke zajednice ili druge osobe uz odobrenje općine/grada, ugostiteljske usluge mogu pružiti osim ugostitelja i druge pravne osobe, obrtnici i OPG-ovi koji nisu ugostitelji, uz uvjete iz čl. 12. ZUD-a.

Ugostitelj smije započeti s obavljanjem ugostiteljske djelatnosti tek nakon što od nadležnog tijela ishodi rješenje o ispunjavanju propisanih uvjeta za vrstu (a ako se objekt kategorizira i uvjete za kategoriju) objekta u kojoj obavlja ugostiteljsku djelatnost (u tu svrhu nadležnom tijelu mora podnijeti zahtjev). Nadležno tijelo za izdavanje rješenja o ispunjavanju propisanih uvjeta za vrstu (i kategoriju) za ugostiteljske objekte iz skupine Hoteli (za vrste hotela i vrste kojih se kategorije označavaju zvjezdicama) te iz skupine Kampovi (za vrste kampova koji se kategoriziraju) je Ministarstvo turizma i sporta, a za ostale vrste ugostiteljskih objekata, upravno tijelu u Gradu Zagrebu odnosno županiji u čijem je djelokrugu obavljanje povjerenih poslova državne uprave iz područja ugostiteljstva. Uz uvjete propisane ZUD-om, fizičke osobe – građani mogu pružiti ugostiteljske usluge u domaćinstvu (iznajmljivati sobe, apartmane i pružiti usluge kampiranja), a OPG na svom gospodarstvu pružiti ugostiteljske usluge (pripremanja i usluživanja jela, pića i napitaka te pružanja usluge smještaja).

4.2. Uz koje uvjete strane osobe mogu obavljati ugostiteljsku djelatnost u RH

4.2.1. Privremeno i povremeno obavljanje ugostiteljske djelatnosti

Pravna osoba i fizička osoba s poslovnim nastanom i registriranom ugostiteljskom djelatnošću u drugoj državi EGP-a ili Švicarskoj Konfederaciji može u RH obavljati ugostiteljsku djelatnost na privremenoj i povremenoj osnovi, bez obveze dodatnog registriranja ugostiteljske djelatnosti i u RH, ali **uz obvezu ishoda rješenja nadležnog tijela o ispunjavanju minimalnih uvjeta za vrstu ugostiteljskog objekta** u kojoj namjerava obavljati djelatnost ugostiteljstva, a ako se ugostiteljski objekt kategorizira, **i uvjeta za kategoriju** u kojoj ugostiteljski objekt posluje.

Zbog specifičnosti pružanja ugostiteljskih usluga u ugostiteljskim objektima u građevinama (npr. restorani, barovi, apartmani, hoteli) ili na zemljištu (kampovi) koji su uređeni i opremljeni s namjerom da se gostima kontinuirano kroz dulje vremensko razdoblje pružaju ugostiteljske usluge pripremanja i usluživanja jela, pića i napitaka i/ili pružaju usluge smještaja, obavljanje ugostiteljskih djelatnosti stranih ugostitelja sa sjedištem u drugoj državi EGP-a ili Švicarskoj Konfederaciji na području RH, po samoj prirodi stvari, može se obavljati u iznimno rijetkim slučajevima. Tako se primjerice, na privremenoj i povremenoj osnovi u RH može obavljati ugostiteljska djelatnost najčešće u nekoj od vrsta ugostiteljskih objekata iz skupine Objekti jednostavnih usluga (npr. u kiosku, na klupi, na kolicima, u šatoru, u

nepokretnom ili priključnom vozilu) i to uglavnom za vrijeme trajanja glavne ljetne sezone ili za vrijeme trajanja i na mjestu održavanja proslava i manifestacija koje u promidžbeno-turističku svrhu organiziraju turističke zajednice i/ili općine i gradovi odnosno drugi organizator uz odobrenje općine i grada, a na kojima strani ugostitelji sudjeluju kao sudionici tih proslava i manifestacija. Kada ugostitelj s poslovnim nastanom u drugoj državi EGP-a ili Švicarskoj Konfederaciji obavlja ugostiteljsku djelatnost na privremenoj i povremenoj osnovi u nekoj od vrsta objekata jednostavnih usluga, mora od nadležnog upravnog tijela ishodi rješenje o ispunjavanju propisanih uvjeta za vrstu objekta u kojoj posluje.

Pravne i fizičke osobe s poslovnim nastanom (registriranom djelatnosti ugostiteljstva) u trećim državama ne mogu obavljati ugostiteljsku djelatnost na području RH na privremenoj i povremenoj osnovi nego samo na trajnoj osnovi, uz poslovni nastan.

4.2.2. Trajno obavljanje ugostiteljske djelatnosti, uz poslovni nastan u RH

Pravna i fizička osoba sa poslovnim sjedištem i registriranom ugostiteljskom djelatnošću u drugoj državi EGP-a, Švicarskoj Konfederaciji ili u trećoj državi, može u RH na trajnoj osnovi obavljati ugostiteljsku djelatnost u svim vrstama ugostiteljskih objekata uz uvjet da: a) u RH, inozemno trgovačko društvo sa sjedištem u drugoj državi EGP-a u RH otvori podružnicu (može osnovati i trgovačko društvo), a obrtnik otvori izdvojeni pogon (može otvoriti i novi obrt), dok inozemno trgovačko društvo sa sjedištem u trećoj državi u RH mora osnuje i novo trgovačko društvo, a obrtnik otvoriti novi obrt; u odgovarajući registar (trgovačko društvo u sudski, a obrtnik u obrtni registar) upiše odnosno **registrira odgovarajuću djelatnost ugostiteljstva** koju namjerava obavljati (npr. pripremanje i usluživanje jela, pića i napitaka, pružanje usluga smještaja); i od nadležnog tijela³¹ **ishodi rješenje o tome da ugostiteljski objekt ispunjava propisane uvjete za vrstu** (a ako se objekt kategorizira **i uvjete za kategoriju**) u kojoj posluje (u tu svrhu nadležnom tijelu moraju podnijeti zahtjev za izdavanje rješenje). Prije nego ishodi to rješenje, inozemno trgovačko društvo/obrnici ne može započeti s pružanjem ugostiteljskih usluga na trajnoj osnovi.

4.3. Iznajmljivanje pokretne opreme i smještajnih jedinica u kampu ugostitelja

Odredbom čl. 36. Pravilnika o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine Kampovi³² propisano je da turističke agencije mogu u kampu ugostitelja iznajmljivati pokretnu opremu za kampiranje³³ na osnovnim smještajnim jedinicama (kamp mjestima i kamp parcelama) za potrebe svojih korisnika (st.2.) kao i da druga pravna ili fizička osoba registrirana za obavljanje ugostiteljske djelatnosti može pružiti uslugu smještaja (noćenja i boravka) na osnovnoj smještajnoj jedinici u kampu ugostitelja koji u istom obavlja ugostiteljsku uslugu temeljem ishoda rješenja Ministarstva turizma i sporta kojim se utvrđuje ispunjavanja propisanih uvjeta za vrstu i kategoriju kampa, u vlastitoj ili iznajmljenoj opremi za kampiranje, a na osnovu ugovora s ugostiteljem koji sukladno ishoda rješenju obavlja ugostiteljsku djelatnost u kampu i koji za iznajmljenu smještajnu jedinicu pruža ostali dio smještaja u zajedničkim sadržajima

31

32 Nar. nov., br. 54/16., 68/19. i 120/19.

33 U pokretnu opremu za kampiranje ubrajaju se: stolovi, stolice, vreće za spavanje, šator, kamp prikolica (kamp kućica, karavan), pokretna kućica (mobilhome), autodom (kamper), glamping kućica, glamping oprema i sl.

te ispunjava sve ostale propisane uvjete za ugostitelja u pogledu obveza, minimalnih uvjeta, označavanja kampa, održavanja i dr. (st.3.).

Smatramo da turistička agencija s poslovnim sjedištem u drugoj državi EGP-a ili Švicarskoj konfederaciji, ali i u trećoj državi može od ugostitelja u RH koji ima rješenje o kampu iznajmljivati pokretnu opremu na osnovnim smještajnim jedinicama za potrebe svojih korisnika koji u kampu ugostitelja koriste uslugu kampiranja. Jednako tako smatramo da i pravna i fizička osoba s s poslovnim sjedištem i registriranom ugostiteljskom djelatnosti u drugoj državi EGP-a, Švicarskoj Konfederaciji ili trećoj državi, može s ugostiteljem u RH koji ima rješenje za kamp, sklopiti ugovor o stavljanju na raspolaganje određen broj osnovnih smještajnih jedinica u kampu tog ugostitelja, kako bi osobama koje taj kamp upućuje pružala uslugu isključivo smještaja (noćenja i boravaka) u vlastitoj ili iznajmljenoj pokretnoj opremi za kampiranje, uz uvjet da uslugu smještaja od osoba naplaćuje i ispostavlja račun u svojoj državi.

Međutim, kada bi strana turistička agencija, usluge smještaja u zakupljenoj pokretnoj opremi za kampiranje u osnovnim smještajnim jedinicama u kampu ugostitelja u RH, a strani ugostitelj, uslugu smještaja (noćenja i boravka) na osnovnim jedinicama u tom kampu neposredno prodavao (izdavao račune i naplaćivao) bilo osobno ili putem svojih zaposlenika na području RH, mišljenja smo da bi u tom slučaju strana turistička agencija odnosno strani ugostitelje morao u RH osnovati podružnicu (ili novo trgovačko društvo) odnosno otvoriti obrt za pružanje usluga turističke agencije odnosno obavljanja ugostiteljske djelatnosti.

4.4. Pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu stranih fizičkih osoba

4.4.1. Općenito o pružanju ugostiteljskih usluga u domaćinstvu

Ugostiteljske usluge u domaćinstvu može pružiti fizička osoba – građanin (iznajmljivač), pod kojim se u smislu čl. 30. ZUD-a smatra državljanin RH, kao i državljani drugih država EGP-a ili Švicarske Konfederacije. Ugostiteljske usluge u domaćinstvu obuhvaćaju usluge: smještaja u sobi, apartmanu i kući za odmor kojih je iznajmljivač vlasnik, do najviše 10 soba, odnosno 20 krevete (bez pomoćnih kreveta); smještaja u kampu i/ili kamp-odmorištu, organiziranim na zemljištu kojeg je iznajmljivač vlasnik, s ukupno najviše 10 smještajnih jedinica (kamp mjesta/kamp parcela), odnosno za 30 gostiju istodobno (u koje se ne ubrajaju djeca u dobi do 12 godina starosti); smještaja u objektu za robinzonski smještaj u kojem se usluge pružaju u prostorijama ili na prostorima, kapacitet kojih se određuje prema broju gostiju koji mogu sigurno u njemu boraviti, ali do najviše 10 smještajnih jedinice odnosno 30 gostiju istodobno (u koje se ne ubrajaju djeca do 12 godina starosti); usluge doručka gostima kojima iznajmljivač pruža usluge smještaja. Ukupni smještajni kapacitete u kampu, kamp odmorištu i objektu za robinzonski smještaj može biti do 10 smještajnih jedinica odnosno do 30 gostiju istodobno (u koji se ne ubrajaju djeca do 12 godina starosti). Za pružanje usluga u domaćinstvu, domaći i strani iznajmljivač državljanin druge države EGP-a i Švicarske Konfederacije mora od upravnog tijela u Zagrebu odnosno županiji u čijem je djelokrugu obavljanje povjerenih poslova državne uprave u području ugostiteljstva prema sjedištu objekta/kampa, ishoditi rješenje o odobrenju (u tu svrhu podnosi zahtjev). Upravno tijelo izdat će iznajmljivaču rješenje ako: je vlasnik soba, apartmana, kuće za odmor, objekta za robinzonski smještaj ili zemljišta za robinzonski smještaj, kamp ili kamp-odmorište; objekt u kojem će se pružati usluge ispunjava propisane minimalne uvjete

za vrstu u kojoj se pružaju usluge; građevina – objekt u kojem će se pružati ugostiteljske usluge u domaćinstvu ispunjava uvjete sukladno propisima o gradnji bez kojih, prema tom propisu, nadležno tijelo ne može izdati rješenje. Iznimno, objekt odnosno zemljište za kampiranje može biti i u vlasništvu njegovog bračnog ili izvanbračnog druga, životnog partnera, srodnika u ravnoj liniji ili člana obitelji uz njihovu pisanu suglasnost za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu. Bilo koja od prethodno navedenih osoba, te nasljednik iznajmljivača utvrđen u rješenju o nasljeđivanju, daroprimatelj ili davatelj uzdržavanja iznajmljivača iz ugovora o doživotnom uzdržavanju ili dosmrtnom uzdržavanju koji je stekao pravo vlasništva nad nekretninom, u slučaju opravdane nemogućnosti iznajmljivača da nastavi s pružanjem usluga (bolest, starost, poslovna nesposobnost i sl.) može nastaviti pružati ugostiteljske usluge u domaćinstvu kao iznajmljivač sukladno rješenju o odobrenju izdanom ranijem iznajmljivaču, ako ishodi rješenje o odobrenju koje će na njegov zahtjev izdati nadležno upravno tijelo pod uvjetom da može biti iznajmljivačem u skladu s čl. 30. ZUD-a (u slučaju ugovora o doživotnom uzdržavanju potrebna je suglasnost prethodnog iznajmljivača).

Posljednjom novelom ZUD-a³⁴ propisano da podnositelj zahtjeva za izdavanje rješenja o odobrenju pružanja ugostiteljskih usluga u domaćinstvu (smještaja turista) u prostoru stambene namjene (stanu) u višestambenoj i stambeno poslovnoj zgradi, nakon 1. siječnja 2025 zahtjevu mora priložiti prethodnu pisanu suglasnost dvotrećinske većina suvlasnika za kratkoročni najam (s time da suglasnost obvezno moraju dati svi suvlasnici te zgrade čiji zidovi, podovi ili stropovi graniče s stanom koji se namjerava koristiti za kratkoročni najam). Postojeći iznajmljivači koji su 1. siječnja 2025. pružali ugostiteljske usluge u domaćinstvu ili do tog dana podnijele zahtjev za izdavanje rješenja i ishodili rješenje o obavljanju ugostiteljskih usluga u domaćinstvu za objekt u višestambenoj i stambeno-poslovnoj zgradi, predmetnu prethodnu pisanu suglasnost moraju pribaviti najkasnije do 1. siječnja 2030., u protivnom nadležno upravno tijelo po službenoj dužnosti rješenjem će ukinuti prethodno izdana rješenja. Istom novelom ZUD-a uveden je pojam domaćina, kao uži pojam iznajmljivača pod kojim se smatra iznajmljivač koji ima prijavljeno prebivalište na području županije odnosno Grada Zagreba ili otoku Pagu gdje se nalazi soba, studio apartman, apartman ili kuća za odmor u kojem pruža ugostiteljske usluge smještaja u domaćinstvu.

4.4.2. Uz koje uvjete strane fizičke osobe mogu pružati ugostiteljske usluge u domaćinstvu na području RH

Fizička osoba državljanin druge države EGP-a ili Švicarske Konfederacije, može u RH pružati ugostiteljske usluge u domaćinstvu pod istim uvjetima kao i domaći iznajmljivač hrvatski državljanin, što znači da mora od nadležnog upravnog prema mjestu pružanja usluga, **ishoditi rješenje o odobrenju pružanja usluga u domaćinstvu**, u koju svrhu tom upravnom tijelu podnosi zahtjev za izdavanje rješenje. Nadležno upravno tijelo izdat će stranom državljaninu s prebivalištem u drugoj državi EGP ili Švicarske Konfederacije rješenje ako on ispunjava slijedeće uvjete: da je vlasnik objekta (sobe, apartmana, studio apartmana, kuće za odmor, objekta za robinzonski smještaj) u kojem će se, odnosno zemljišta (za kamp, kamp odmorište i za objekt za robinzonski smještaj) na kojem će se pružati usluge u domaćinstvu; da za građevinu odnosno objekt u kojem će pružati usluge posjeduje građevinsku ili uporabu dozvolu ili drugi odgovarajući akt bez kojeg se sukladno posebnom propisu o gradnji ne može izdati rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti; da objekt u kojem će se pružati ugosti-

34 Nar. nov., br. 152/24.



teljske usluge u domaćinstvu, vrste soba, apartman i studio apartman koji se nalazi u višestambenoj ili stambeno-poslovnoj zgradi ispunjava uvjet koji se odnosi na pribavljanje prethodne pisane suglasnosti dvo-trećinske većine suvlasnika zgrade za kratkoročni najam; i da objekt ispunjava minimalne uvjete za vrstu i uvjete za kategoriju, ako se kategorizira sukladno propisima iz ugostiteljstva).³⁵ Strani državljanin koji nema prijavljeno prebivalište na području županije odnosno Grada Zagreba ili na otoku Pagu gdje se nalazi soba, apartman, studio apartman i kuća za odmor nego ima prijavljeno prebivalište u državi članici EGP-a ili Švicarske Konfederacije, ne može biti iznajmljivač domaćin kako je taj pojam definiran čl. 30.a. ZUD-a.

Kada je riječ o državljanima Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske (dalje: UK), treba istaknuti da je UK napustilo Europsku uniju dna 31.1.2020. kada je stupio na snagu Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju (SI L 66, 19.2.2019., dalje: Sporazum o povlačenju) koji je stupio na snagu 1. 2.2020. i Odluka br. 1/2020 od 12.6.2020. o izmjeni ovoga Sporazuma, te se od 31.1.2020 od 23,00 sata pop londonskom vremenu, UK smatra smatra trećom državom. Sporazumom o povlačenju uređena je i sveobuhvatna zaštita stečenih prava državljana EU koji žive u UK i prava državljana UK koji žive u EU. Temeljem toga Sporazuma, državljani UK, koji su od nadležnog upravnog tijela u RH ishoditi rješenje o odobrenju pružanja ugostiteljskih usluga u domaćinstvu prije 1. siječnja 2021. nastavljaju pružati ugostiteljske usluge u domaćinstvu pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani. Nakon isteka tog datuma, državljani UK koji po prvi puta imaju namjeru u RH ostvarivati pravo obavljanja određene djelatnosti, ne mogu se pozivati na stečena prava koja uživaju zaštitu u okviru Sporazuma o povlačenju, što znači da ne mogu u RH pružati ugostiteljske usluge u domaćinstvu bez obzira na činjenicu da na području RH imaju nekretninu, budući se tretiraju kao državljani trećih država (ugostiteljsku djelatnost smještaja gostiju u RH mogu obavljati kroz neki drugi organizacijski oblik, kao što je trgovačko društvo ili obrt).

Fizička osoba državljanin treće države ne može na području RH pružati ugostiteljske usluge u domaćinstvu, osim uz poslovni nastan, što podrazumijeva da mora osnovati trgovačko društvo ili otvoriti obrt te u odgovarajući registar (sudski/obrtni) upisati obavljanje ugostiteljske djelatnosti u onoj vrsti ugostiteljskih objekata za smještaj (npr. sobi, apartmanu, kampu, hostelu, hotelu i dr.) u kojoj namjerava gostima pružati usluge smještaja. Smatramo da nema zapreke da državljanin treće države koji je vlasnik objekta ili zemljišta za kampiranje na području RH, bez osnivanja trgovačkog društva ili obrta u RH, svoj objekt ili drugu nekretninu (zemljište za kampiranje) dade u zakup obrtu ili trgovačkom društvu registriranom u RH za pružanje ugostiteljskih usluga smještaja, koji će vlasniku plaćati ugovorenu zakupninu, te na svoje ime i za svoj račun ishoditi rješenje o ispunjavanju uvjeta za vrstu i kategoriju smještajnog objekta uzetog u zakup, i u tom objektu pružati usluge smještaja u svoje ime i za svo račun.

4.5. Pružanje ugostiteljskih usluga na OPG-u strane fizičke osobe

4.5.1. Općenito o pružanju ugostiteljskih usluga na OPG-u

Na OPG-u se mogu pružati slijedeće ugostiteljske usluge: pripremanje i usluživanje jela, pića i napitaka iz pretežito vlastite proizvod-

nje za najviše 80 gostiju (izletnika) istodobno; usluživanje (kušanje) mošta, vina, voćnih vina, drugih proizvoda od vina i voćnih vina, jakih alkoholnih i alkoholnih pića te domaćih narezaka iz vlastite proizvodnje u uređenom dijelu stambenog ili gospodarskog objekta, u zatvorenom, natkrivenom ili na otvorenom prostoru za najviše 80 gostiju (izletnika) istodobno; te smještaja u sobi, apartmanu, ruralnoj kući za odmor do najviše deset soba, odnosno za 20 gostiju istodobno, u koji broj se ne ubrajaju pomoćni kreveti i/ili usluge smještaja u objektu za robinzonski smještaj i/ili u kampu i/ili kamp-odmorištu s ukupno najviše 20 smještajnih jedinica, odnosno za 60 gostiju istodobno, u koji se broj ne ubrajaju djeca do 12 godina starosti. Usluge se mogu pružati u više vrsta objekata do ukupno 80 gostiju istodobno (Iznimno, i za više od 80 osoba odnosno izletnika radi organiziranja prigodnih tradicijskih proslava i manifestacija, ali do najviše deset puta tijekom kalendarske godine, uz obvezu prijave mjesno nadležnom uredu turističke inspekcije Državnog inspektorata najkasnije tri dana prije započinjanja usluga).

Za pružanje ugostiteljskih usluga nositelj ili član OPG-a mora od nadležnog upravnog tijela u Gradu Zagrebu odnosno županiji u čijem je djelokrugu obavljanje povjerenih poslova državne uprave iz područja ugostiteljstva, ishoditi rješenje o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga na OPG-u. Na zahtjev nositelja OPG-a, upravno tijelo izdat će rješenja ako: je OPG upisan u Upisnik OPG-ova; da nositelj OPG-a ima pravo korištenja objekta i/ili zemljišta na kojem će pružati ugostiteljske usluge; da objekt ispunjava propisane minimalne uvjete i uvjete za kategoriju; da građevina – objekt u kojem će se pružati ugostiteljske usluge ispunjava uvjete sukladno propisu o gradnji bez kojih nadležno tijelo ne može izdati rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti.

4.5.2. Uz koje uvjete strane fizičke osobe mogu pružati ugostiteljske usluge u RH

Zakonom o OPG-u propisano je da fizička osoba koja ima prebivalište na teritoriju druge države EGP-a ili Švicarske Konfederacije može na području RH osnovati obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (u nastavku: OPG) uz uvjet da na području RH ima pravo korištenja proizvodnih resursa (poljoprivrednog zemljišta, stoke, uređaja i mehanizacije) te zakonito odobren boravak, a obavljanje poljoprivredne djelatnosti i s njom povezanih dopunskih djelatnosti djelatnost na OPG-u može započeti obavljati tek nakon se u svojstvu nositelja OPG-a upiše u Upisnik OPG-ova (u tu svrhu podnosi zahtjev mjesno nadležnoj podružnici Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju). Državljanin druge države EGP-a i Švicarske Konfederacije koji je u RH osnovao OPG, na istom može pružati ugostiteljske usluge u nekoj od propisanih vrsta objekata na OPG-u (kušaonici, izletištu, sobi, apartmanu, ruralnoj kući, kampu i kamp-odmorištu) uz iste uvjete kao i domaći nositelj OPG-a (da je pružanje ugostiteljskih usluga kao dopunsku djelatnost upisao u Upisnik OPG-ova i od upravnog tijela nadležnog za ugostiteljstvo ishodio rješenje o odobrenju pružanja ugostiteljskih usluga na OPG-u).

Državljanin trećih država, u RH ne mogu pružati ugostiteljske usluge na OPG-u.

5. Pružanje usluga u turizmu stranih osoba u RH

5.1. Općenito o pružanju usluga u turizmu

Usluge u turizmu u smislu ZUPT-a su: pružanje usluga turističke agencije, turističkog vodiča, voditelja putovanja, turističkog animatora, turističkog predstavnika, usluge u posebnim oblicima turistič-

³⁵ Odredbama čl. 34 do 36 ZUD-a propisani su izuzeci od navedenih uvjeta u skladu s kojima nadležni ured može izdati rješenje o odobravanju pružanja ugostiteljskih usluga u domaćinstvu



ke ponude (turističke usluge u nautičkom turizmu, turističke usluge zdravstvenog turizma, turističke usluge u kongresnom turizmu, usluge aktivnog i pustolovnog turizma, turističke usluge ribolovnog turizma, turističke usluge na poljoprivrednom gospodarstvu, uzgajalištu vodenih organizama, lovištu i u šumi šumoposjednika, usluge iznajmljivanja vozila (rent-a-car), usluge turističkog ronjenja) i usluge iznajmljivanja opreme za šport i rekreaciju turistima.

Posebno želimo istaknuti da se u smislu ZPUT-a ne radi o pružanju usluga turističke agencije na području RH u slučaju kada strana turistička agencija s poslovnim nastanom u drugoj državi EGP-a, Švicarskoj Konfederaciji ili trećoj državi sukladno propisima matične države organizira turistička putovanja (paket-aranžmane, izlete) turistima koji putuju u RH i u vezi s time izravno s domaćim pružateljima turističkih i/ili ugostiteljskih usluga (npr. s domaćom turističkom agencijom, domaćim hotelijerom ili iznajmljivačem) sklapaju ugovore o pružanju ugostiteljskih i turističkih usluga korisnicima usluga putovanja koje su organizirali. Jednako tako smatramo da domaća turistička agencija može posredovati u pružanju usluga bilo koje (domaće ili strane) turističke agencije, pa tako i u prodaji paket-aranžmana.

5.2. Uz koje uvjete strane osobe mogu pružati usluge u turizmu u RH

5.2.1. Privremeno i povremeno pružanje usluga u turizmu

Usluge u turizmu na privremenoj i povremenoj osnovi u RH mogu pružati trgovačka društva, zadruge i obrtnici sa sjedištem drugoj državi EGP-a ili Švicarske Konfederacije registrirani za pružanje usluga u turizmu u državi sjedišta, uz uvjet da se iste usluge ne pružaju stalno odnosno kontinuirano nego tijekom određeno vremenskog razdoblja (npr. za vrijeme glavne turističke sezone ili dijela sezone, prigodom održavanja raznih turističkih manifestacija i tome sl.). Svaka od usluga u turizmu koja se pruža na privremenoj i povremenoj osnovi mora se pružati sukladno uvjetima i obvezama propisanim za pružanje te usluge ZPUT-om.

Imajući u vidu narav pružanja svake pojedine usluge u turizmu (npr. troškove potrebne za osiguranje poslovne prostorije, opreme i uređaja potrebnih za pružanje određene usluge u turizmu, zapošljavanje osoba koje pružaju usluge u turizmu, pribavljanje potrebnih koncesija i dozvola te druge okolnosti od utjecaja na donošenje odluke o pružanju usluga u turizmu na povremenoj i privremenoj ili trajnoj osnovi uz poslovni nastan u RH), smatramo da pravne osobe (trgovačka društva i zadruge) i obrtnici sa sjedištem i poslovnim nastanom (registriranom uslugom u turizmu) u drugoj državi EGP-a ili Švicarske Konfederacije, mogu u RH na privremenoj i povremenoj osnovi primjerice pružati slijedeće usluge (uz uvjet da su za tu uslugu odnosno te usluge registrirane u matičnoj državi): usluge turističke agencije, usluge iznajmljivanja opreme za sport i rekreaciju turista, a od posebnih oblika turističke ponude, turističke usluge u nautičkom turizmu, turističke usluge aktivnog i pustolovnog turizma i usluge turističkog ronjenja. Svaka od navedenih usluga može se pružati uz uvjete propisane ZPUT-om za pružanje te usluge.

Pravna i fizička osoba sa sjedištem i registriranom djelatnosti pružanja usluga turističke agencije u drugoj državi EGP-a Švicarskoj Konfederaciji, prije nego započne s pružanjem usluge u poslovnicu ili u prostoru stambene namjene (internet agencija) mora Ministarstvu turizma i sporta na e-mail adresu pravni@mints.hr u skeniranom obliku ili poštom na adresu Ministarstvo turizma i sporta, Prisavlje 14, 10 000 Zagreb (u nastavku: Ministarstvo) u preslici, dostaviti

dokaz o registraciji turističke agencije u državi poslovnog sjedišta kao i dokaz o potrebnoj stručnoj kvalifikaciji za voditelja poslova, a naknadno, svake naredne godine (i) izjavu o učestalosti i broju dana pružanja usluge turističke agencije u RH u prethodno godini.

5.2.2. Trajno pružanje usluga u turizmu, uz poslovni nastan u RH

Pravne i fizičke osobe sa sjedištem i poslovnim nastanom u drugoj državi EGP-a i Švicarskoj Konfederaciji **uz poslovni nastan i u RH**, na trajnoj osnovi pružati usluge turističke agencije, turističke usluge u kongresnom turizmu, turističke usluge zdravstvenog turizma, usluge iznajmljivanja vozila (rent-a-car), turističke usluge na poljoprivrednom gospodarstvu, uzgajalištu vodenih organizama, lovištu, u šumi šumoposjednika i u ribolovnom turizmu, ali i sve one usluge u turizmu iz prethodnog poglavlja za koje smo naveli da se najčešće pružaju na povremenoj i povremenoj osnovi (usluge iznajmljivanja opreme za sport i rekreaciju turista, a od posebnih oblika turističke ponude, turističke usluge aktivnog i pustolovnog turizma, turističke usluge u nautičkom turizmu te usluge turističkog ronjenja). Za pružanje ovih usluga, moraju u RH osnovati podružnicu, a mogu i novo trgovačko društvo (inozemna trgovačka društva) ili otvoriti izdvojeni pogon (mogu i otvoriti novi obrt) te u odgovarajućem registru upisati (registrirati) pružanje onih usluga u turizmu koje na području RH namjeravaju obavljati na trajnoj osnovi, te ako su za pružanje pojedine usluge ZPUT-om propisani uvjeti, da iste ispune.



ističemo...

Pravne i fizičke osobe (obrnici) s poslovnim nastanom u trećoj državi, mogu pružati usluge u turizmu, ali samo uz uvjet da u RH osnuju novo trgovačko društvo ili otvore novi obrt s registriranim pružanjem usluge u turizmu koje namjeravaju pružati te ako su za pružanje pojedine usluge propisani uvjeti, da te uvjete ispunjavaju.

Nastavno dajemo skraćeni prikaz onih usluga u turizmu za koje su ZPUT-om propisani uvjeti koji moraju biti ispunjeni da bi se usluge mogle legalno pružati.

Prije početka pružanja usluga turističke agencije strana osoba treba Ministarstvu turizma i sporta dostaviti Obavijest o upisu turističke agencije, a prije početka pružanja usluga iznajmljivanja vozila (rent-a-car) na obrascu dostupnom za preuzimanje i dostavljanje na mrežnoj stranici ovoga Ministarstva.³⁶ Obavijest se može dostaviti i putem e-maila na adresu: pravni@mints.hr.

Za **pružanje usluga u nautičkom turizmu** potrebno je **ishoditi rješenje** nadležnog tijela o ispunjavanju minimalnih uvjeta za luke nautičkog turizma i plovne objekte nautičkog turizma (u tu svrhu nadležnom tijelu se podnosi zahtjev).³⁷

Za **pružanje turističkih usluga aktivnog i pustolovnog turizma** potrebno je ispuniti uvjete glede ispravnosti i sigurnosti opreme za pružanje tih usluga i za način njihovog pružanja, osigurati korisni-

36 Obrazac Obavijesti o upisu turističke agencije (kao i naknadnih promjena upisani podataka) dostupna na mrežnoj stranici Ministarstva turizma i sporta: <https://appl.mint.hr/upisnik-turistickih-agencija/7>.

37 Ministarstvo turizma i sporta izdaje rješenje o ispunjavanju minimalnih uvjeta i uvjeta za kategoriju marina, a za druge objekte za pružanje usluga veza i smještaja plovih objekata (nautičko sidrište, nautičko privezište, odlagalište plovih objekata i suha marina) i plovih objekata (polovni objekt za izlete, plovni objekt za krstarenje i ribarsko plovilo), uvjete utvrđuje i rješenje donosi upravno tijelu u županiji odnosno Gradu Zagrebu u čijem je djelokrugu obavljanje povjerenih poslova državne uprave u području turizma.



ke usluga o posljedice nesretnog slučaja, a za pružanje usluga angažirati osobu koja ima odgovarajuće domaće ili strano uvjerenje (certifikate) kojim se utvrđuje sposobnost i razina vještine obavljanja aktivnosti.

Za pružanje usluga iznajmljivanja opreme za sport i rekreaciju turista, potrebno je korisnike usluga osigurati od posljedica nesretnog slučaja, sklapanjem ugovora s osiguravateljem u RH ili drugoj državi /EGP-a Švicarske Konfederacije.

Za pružanje usluga turističkog ronjenja također je potrebno ispuniti uvjete iz čl. 96 ZPUT-a u pogledu sigurnosti opreme za ronjenje i vođenja ronjenja, a pružatelj usluge organiziranog i vođenog turističkog ronjenja mora imati završen tečaj osokoljenosti za ronjenje.

Strana osoba koja namjerava na trajnoj osnovi pružati usluge iznajmljivanja vozila (rent-a-car) mora prije početka usluga dostaviti Ministarstvu turizma i sporta obavijest o početku pružanja usluga putem obrasca prijave dostupnog na mrežnoj stranici Ministarstva.³⁸

Na trajnoj osnovi strana osoba može pružati turističke usluge u šumi šumoposjednika ako na području RH ima šumu i šumsko zemljište te je upisana u Upisnik privatnih šumoposjednika, a turističke usluge u lovištu, na ribouzgalištu, u ribolovnom turizmu samo ako je sukladno hrvatskim propisima lovoovlaštenik, ima dozvolu za akvakulturu odnosno povlasticu za obavljanje gospodarskog ribolova i ovlaštenje za obavljanje ribolovnog turizma.

5.3. Posebno o pružanju usluga voditelja poslova turističke agencije i turističkog vodiča stranih fizičkih osoba

Svaka turistička agencija mora imati najmanje jednog zaposlenog voditelja poslova u punom radnom vremenu neovisno o broju poslovnica odnosno poslovnih prostora u kojima posluje, a koji odgovara za rad turističke agencije sukladno odredbama ZPUT-a. Turistički vodič je osoba koja pruža turistima usluge pokazivanja i stručnog tumačenja prirodnih ljepota i vrijednosti, kulturno-povijesnih spomenika, umjetničkih djela, etnografskih i drugih znamenitosti, povijesnih događaja, ličnosti, legendi o tim događajima i ličnostima, gospodarskih i političkih tijekova i zbivanja.

5.3.1. Uvjeti za voditelja poslova turističke agencije

Državljanin druge države EGP-a i Švicarske Konfederacije može u RH na privremenoj i povremenoj osnovi, kao i na trajnoj osnovi pružati usluge voditelja poslova turističke agencije, ako ispunjava uvjete propisane čl. 18. st.2. ZPUT-a za voditelja poslova turističke agencije: da ima najmanje završenu srednju školu i položen stručni ispit za voditelja poslova (polaže se pred ispitnom komisijom Ministarstva turizma i sporta).³⁹

Državljanin treće države ne mogu na području RH pružati usluge voditelja poslova turističke agencije osim ako: u RH osnuju vlastito trgovačko društvo ili otvore obrt za pružanje usluga turističke agencije; u RH imaju odobren stalni boravak; ispunjavaju propisane uvjete za voditelja poslova (završena najmanje srednja škola i položen stručni ispit za voditelja poslova); te imaju suglasnost Ministarstva turizma i sporta.

5.3.2. Uvjeti za pružanje usluga turističkog vodiča

Državljanin druge države EGP-a i Švicarske Konfederacije, može na području RH pružati usluge turističkog vodiča *na privremenoj i povremenoj osnovi* bez obveze polaganja općeg dijela stručnog ispita za turističke vodiče, osim na ili u zaštićenim cjelinama.⁴⁰ Ako turistički vodič državljanin druge države EGP-a ili Švicarske Konfederacije želi pružati usluge turističkog vođenja i na području zaštićenih cjelina (lokaliteta) na privremenoj i povremenoj osnovi, mora pri ovlaštenom visokom učilištu položiti poseban dio stručnog ispita za zaštićenu odnosno zaštićene cjeline na kojima namjerava pružati usluge turističkog vodiča, bez obveze polaganja i općeg dijela stručnog ispita za turističke vodiče.

Državljanin druge države EGP-a i Švicarske Konfederacije može pružati usluge turističkog vodiča u RH *na trajnoj osnovi* ako **ishodi rješenje nadležnog upravnog tijela o ispunjavanju uvjeta za pružanje usluga turističkog vodiča**⁴¹ (u tu svrhu nadležnom tijelu se podnosi zahtjev). Nadležno upravno tijelo izdat će rješenje ako turistički vodič ispunjava slijedeće uvjete: da ima najmanje završenu srednju školu; da ima položen stručni ispit za turističkog vodiča (za turističko vođenje na ili u turističkim cjelinama mora položiti posebni dio stručnog ispita koji se odnosi na turističko vođenje na toj cjelini odnosno cjelinama); da zna jezik na kojem će pružati usluge turističkog vodiča razine B2 prema stupnjevima Zajedničkog europskog referentnog okvira u razumijevanju i govoru, i da poznaje hrvatski jezik u mjeri dostatnoj za pružanje usluga turističkog vodiča). Usluge turističkog vodiča mogu se započeti pružati nakon ishođenja rješenja, a usluge turističkog vodiča se moraju pružati kroz neki od oblika poslovanja u RH (osnivanjem trgovačkog društva, zadruga ili otvaranjem obrta), ili kao zaposlenik putem ugovora o radu (npr. s turističkom agencijom) ili putem ugovora o djelu ili ugovora o obavljanju studentskih poslova i sl.

Državljanin treće države može na području RH pružati usluge turističkog vodiča samo ako na području RH ima prijavljeno prebivalište⁴² (nije dovoljno imati prijavljeno samo boravište), da ishodilo dozvolu za boravak i rad sukladno ZS i da od nadležnog upravnog tijela ishodilo rješenje o ispunjavanju uvjeta za pružanje usluga turističkog vodiča. U smislu Zakona o prebivalištu, prebivalište je mjesto i adresa u RH na kojoj se osoba trajno nastanila radi ostvarivanja svojih prava i obveza vezanih za životne interese kao što su obiteljski, profesionalni, ekonomski, socijalni, kulturni i drugi interesi, a boravište je mjesto i adresa u RH gdje osoba privremeno boravi, ali se na toj adresi nije trajno nastanila u smislu da na istoj ima prebivalište. Turistički vodič državljanin treće države koji je položio sam opći dio stručnog ispita za turističkog vodiča ne smije pružati usluge turističkog vođenja na području zaštićenih turističkih cjelina (lokaliteta), osim ako je za tu zaštićenu cjelinu (lokalitet) položio i poseban dio stručnog ispita.

40 Zaštićena cjelina (lokalitet) znači područje, prostor ili objekt na kojem se nalaze ili koji sadržava prirodne, kulturne, povijesne, tradicijske i druge vrednote na kojem uslugu turističkog vođenja može pružati samo ovlašten turistički vodič (onaj koji je položio posebni dio stručnog ispita za turističko vođenje na ili u tom lokalitetu). Koji se lokaliteti smatraju zaštićenim u RH propisano je Pravilnikom o popisu turističkih cjelina (lokaliteta) po županijama (Nar., nov. br. 76/08.).

41 Nadležno tijelo je upravno tijelo Grada Zagreba odnosno u županiji u čijem je djelokrugu obavljanje povjerenih poslova državne uprave u području pružanja usluga u turizmu.

42 Prebivalište je mjesto i adresa u RH na kojoj se osoba trajno nastanila radi ostvarivanja svojih prava i obveza vezanih za životne interese kao što su obiteljski, profesionalni, ekonomski, socijalni, kulturni i drugi interesi.

38 Obrazac Obavijesti o upisu usluge iznajmljivanja vozila (rent-a-car) dostupan na mrežnoj stranici Ministarstva turizma i sporta: <https://mint.gov.hr/upisnik-iznajmljivanja-vozila-rent-a-car/22536>

39 Stručni ispit kojim se provodi način provjeravanja znanja i vještina kandidata potrebnih za vođenje poslova turističke agencije propisan je Pravilnikom o stručnom ispitu za voditelja poslova u turističkoj agenciji (Nar. nov., br. 81/19. i 27/24).

5.3.3. Postupak priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija za pružanje usluga voditelja poslova i turističkog vodiča stranih državljana

Usluge turističkog vodiča i voditelja poslova turističke agencije sukladno Zakonu o reguliranim profesijama smatraju se reguliranim profesijama, što znači se stranim državljanima koji te usluge namjeravaju pružati u RH na privremenoj i povremenoj ili trajnoj osnovi, stručne kvalifikacije potrebne za pružanje usluga turističkog vodiča i voditelja poslova turističke agencije stečene u drugoj državi EGP-a i Švicarskoj Konfederaciji priznaju u postupku propisanom Pravilnikom o priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija turističkog vodiča i voditelja poslova turističke agencije (u nastavku: Pravilnik).⁴³

U svrhu priznavanja stručne kvalifikacije za pružanje usluga turističkog vodiča i voditelja poslova turističke agencije u RH na **privremenoj i povremenoj osnovi**, državljanin druge države EGP-a ili Švicarske Konfederacije koji je stručne kvalifikacije za pružanje usluga turističkog vodiča ili voditelja poslova turističke agencije stekao u svojoj matičnoj državi, prije prvog početka pružanju usluge turističkog vodiča odnosno voditelja poslova turističke agencije u RH, mora Ministarstvu turizma i sporta na njegovu e-mail adresu pravni@mints.hr, ili poštom na adresu Ministarstva (Ministarstvo turizma i sporta, Prislavlje 14, 10 000 Zagreb) dostaviti popunjenu pisanu Izjavu o pružanju usluga na privremenoj i povremenoj osnovi na Obrascu – Prilog I. dostupnom za preuzimanje i popunjavanje na mrežnoj stranici Ministarstva.⁴⁴ Uz Izjavu se prilaže: EU potvrda ili potvrda o poslovnom nastanu u državi EGP-a ili Švicarskoj Konfederaciji za obavljanje profesije za koju se podnosi Izjava; dokaz da u trenutku podnošenja Izjave nema, čak ni privremeno, zabranu obavljanja profesije turističkog vodiča odnosno voditelja poslova turističke agencije; dokaz o državljanstvu; dokaz o stručnoj kvalifikaciji; dokaz o pružanju usluge turističkog vodiča najmanje godinu dana tijekom zadnjih deset godina ako za pružanje te usluge u matičnoj državi nije propisano stručno osposobljavanje i usavršavanje. Prilikom godišnje obnove prijave o pružanju usluga na privremenoj ili povremenoj osnovi, potrebno je dostaviti izjavu o učestalosti i broju dana pružanja usluga u RH u prethodnoj godini. Nakon dostavljanja Izjave, može se započeti s pružanje usluga, a Ministarstvo na svojoj mrežnoj stranici⁴⁵ objavljuje Listu osoba koje privremeno i povremeno mogu pružati usluga turističkog vodiča i voditelja poslova turističke agencije u RH.

U svrhu priznavanja stručne kvalifikacije za pružanje usluga turističkog vodiča i voditelja poslova turističke agencije u RH na **trajnoj osnovi**, državljanin druge države EGP-a ili Švicarske Konfederacije koji je stručne kvalifikacije za pružanje usluga turističkog vodiča ili voditelja poslova stekao u matičnoj državi ili u trećoj državi, kao i državljanin treće države koji je stručne kvalifikacije za pružanje usluga turističkog vodiča ili voditelja poslova turističke agencije stekao u drugoj državi EGP-a ili Švicarskoj Konfederaciji, Ministarstvu turizma i sporta treba se dostaviti Zahtjev za priznavanje stručnih kvalifikacija u svrhu ostvarivanja prava na poslovni nastan, na Obrascu – Prilog I. dostupan za popunjavanje i dostav-

ljanje na mrežnoj stranici Ministarstva.⁴⁶ Uz Zahtjev se prilažu i sljedeći dokazi: potvrda da podnositelju nije u trenutku podnošenja zahtjeva, čak ni privremeno izrečena zabrana obavljanja profesije za koju je podnio zahtjev; dokaz o državljanstvu; dokaz o formalnoj osposobljenosti ili drugi dokaz o formalnom obrazovanju; dopunska isprava iz koje je vidljiv obrazovni program (predmeti ,sati, vježbe, predavanja); uvjerenje o položenom stručnom ispitu ili o stručnom iskustvu ili dokaz o kompetencijama gdje je to primjereno, ako je obavljao profesiju za koju podnosi zahtjev, a ta profesija, stručno osposobljavanje i usavršavanje za tu profesiju nisu regulirani u državi članici poslovnog nastana. Nakon zaprimljenog zahtjeva, Ministarstvo provodi opći sustav priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija turističkog vodiča odnosno voditelja poslova turističke agencije te o priznavanju stručne kvalifikacije podnositelju zahtjeva izdaje rješenje.

5.4. Posebno o pružanju usluga voditelja putovanja, turističkog animatora i predstavnika stranih fizičkih osoba

Voditelj putovanja (osoba koja obavlja operativno-tehničke poslove u vođenju i praćenju turista tijekom putovanja) može biti osim državljanina RH i državljanin druge države EGP-a ili Švicarske Konfederacije, ako ima najmanje završenu srednju stručnu spremu. **Turistički animator** (osoba koja osmišljavanja i izvodi programe provođenja slobodnog vremena turista, a koji se odnose na rekreativne i zabavne sadržaj). **Turistički predstavnik** (osoba koja u određitim putovanja predstavlja turističku agenciju organizatora paket-aranžmana pred davateljima usluga i klijentima). Turistička agencija koja je sklopila ugovor o turističkom predstavljanju mora pisano izvijestiti davatelja usluga o turističkom predstavniku, njegovim ovlaštenjima i svim nastalim promjenama.

Državljanin druge države EGP-a i Švicarske Konfederacije može u RH pružati usluge voditelja putovanja, turističkog animatora i turističkog predstavnika uz uvjete propisane ZPUT-om za njihovo pružanje, na privremenoj i povremenoj osnovi te na trajnoj osnovi, uz poslovni nastan u RH. Državljanin treće države na području RH može pružati usluge turističkog animatora i turističkog predstavnika uz uvjet da prije početka pružanja usluga on ili pravna odnosno fizička osoba za koju pruža usluge (npr. turistička agencija, hotelijer) sukladno čl. 140 ZS-a od policijske uprave prema mjestu pružanja usluga, ishodi potvrdu o prijavi rada zbog izvršenja ugovorenih poslova čije izvršenje traje kraće vremensko razdoblje (ne više od 90 dana.).

6. Zaključak

Državljanin druge države članice Europske unije i ugovornice EGP-a okviru slobode prekograničnog pružanja usluga mogu na području Republike Hrvatskoj na povremenom i privremenoj osnovi obavljati većinu djelatnosti, između kojih i djelatnost trgovine, ugostiteljstva i pružanja usluga u turizmu, bez potrebe registriranja te djelatnosti i na području RH. Uz navedeno, djelatnost mogu obavljati i na trajnoj osnovi uz poslovni nastan (registriranje djelatnosti) i na području RH, pri čemu djelatnost obavljaju uz jednake uvjete kao i pravne i fizičke osobe sa poslovnim nastanom u RH. Državljanin treće države s poslovnim sjedištem i registriranom djelatnosti u u trećoj državi, djelatnost u RH mogu obavljati na trajnoj osnovi.

43 Pravilnik o priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija turističkog vodiča i voditelja poslova turističke agencije (Nar. nov., br. 58/19. i 28/20.).

44 <https://mint.gov.hr/prijava-za-priznavanje-inozemnih-strucnih-kvalifikacija-turistickog-vodica-i-voditelja-poslova-turisticke-agencije/11501>

45 <https://mint.gov.hr/pristup-informacijama/dokumenti-80/priznavanje-inozemnih-strucnih-kvalifikacija-iz-podrucja-turizma-11499/11499>

46 <https://mint.gov.hr/prijava-za-priznavanje-inozemnih-strucnih-kvalifikacija-turistickog-vodica-i-voditelja-poslova-turisticke-agencije/11501>